

Budowa akordów

Akordem jest współbrzmienie co najmniej trzech dźwięków o różnej wysokości i nazwie. Współbrzmienie dwóch dźwięków również może być traktowane jako akord, nazywany w tym przypadku akordem niepełnym.

W harmonii klasycznej akordy buduje się na zasadzie tercjowej. Oznacza to, że kolejne składniki akordu są oddalone od siebie o interwał tercji. Poszczególne składniki akordu noszą nazwy kolejnych interwałów, licząc od pierwszego dźwięku, od którego budujemy akord: pryma (1), tercja (3), kwinta (5), septyma (7), nona (9), undecyma (11), tercdecyma (13).

Budując akordy na zasadzie tercjowej można uzyskać cztery rodzaje akordów:

dur:	pryma	tercja wielka	tercja mała (od prymy = kwinta czysta)
moll:	pryma	tercja mała	tercja wielka (od prymy = kwinta czysta)
zwiększony:	pryma	tercja wielka	tercja wielka (od prymy kwinta zwiększona)
zmniejszony:	pryma	tercja mała	tercja mała (od prymy kwinta zmniejszona)

Do akordu można dodać dodatkowy interwał, np. seksty, septymy, nony itp.

Akord składający się z trzech dźwięków nazywa się trójdźwiękiem, składający się z czterech dźwięków – czterodźwiękiem (zwykle dodaje się również nazwę interwału, który został dodany, np. czterodźwięk septymowy) itd.

Możliwe jest również zbudowanie akordu z sekundą wielką lub kwartą czystą zamiast tercji. Akord taki nazywa się akordem zawieszonym (sus2 lub sus4). Należy zauważyć że akord sus nie ma trybu (nie jest ani dur, ani moll, ani zwiększony, ani zmniejszony). Akord może również zawierać sekstę zamiast kwinty (zawieszony na sekście) – jednak w momencie, gdy ma on tercję, ma również tryb wynikający z rozmiaru tercji.

Akordy mogą być wykonywane bez przewrotu lub w przewrocie. O akordzie mówi się, że jest bez przewrotu, gdy najniższym dźwiękiem akordu (czyli dźwiękiem zagranym w basie) jest pryma tego akordu. O akordzie mówi się, że jest w przewrocie, gdy najniższym dźwiękiem akordu jest inny niż pryma składnik akordu. Jeżeli najniższym dźwiękiem akordu jest tercja tego akordu, mówi się, że jest to akord w pierwszym przewrocie, jeżeli najniższym składnikiem akordu jest kwinta tego akordu, mówi się, że jest to akord w drugim przewrocie, jeżeli najniższym dźwiękiem akordu jest septyma tego akordu, mówi się, że jest to akord w trzecim przewrocie.

Oznaczenia akordów:

Akord durowy – zwykle pisany jest wielką literą, zdarzają się również oznaczenia: –dur, maj, ma.

Akord mollowy – pisany jest małą literą, często dodaje się (do małej lub wielkiej litery) oznaczenie „m” lub „mi” lub „min” lub znak „-”.

Akord zwiększony – do wielkiej litery dodaje się zwykle oznaczenie „aug” lub „+”.

Akord zmniejszony – do wielkiej lub małej litery dodaje się oznaczenie „dim” lub „⁰”.

Akord z septymą małą – do odpowiedniego akordu dodaje się oznaczenie „7”. Uwaga: wyjątkiem jest akord zmniejszony z septymą zmniejszoną, który jest zapisywany Cdim7 lub C⁰7.

Akord z septymą wielką – do odpowiedniego akordu dodaje się oznaczenie „ma7” lub „maj7” (do oznaczenia akordu durowego z septymą wielką można również użyć znaku „ Δ ”).

Akord półzmniejszony – akord mollowy z septymą małą z obniżoną kwintą – bywa oznaczany przez przekreślone kółko dodane do odpowiedniej litery określającej dźwięk, od którego budowany jest akord.

Akord z dodaną noną bez septymy (undecymą itp.) – do odpowiedniego akordu dodaje się oznaczenie add9 (add 11).

Akord z dodanymi dwoma (trzema) interwałami – do odpowiedniego akordu dodaje się oznaczenia odpowiednich interwałów: septyma znajduje się na górze, kolejny dodany interwał znajduje się pod oznaczeniem septymy lub za nią.

Akord z podwyższonym składnikiem – do odpowiedniego akordu dodaje się znak „#” oraz składnik, którego dotyczy podwyższenie, np.: C7#9 – akord C dur siedem z podwyższoną noną (noną zwiększoną) – składa się z dźwięków: C E G B Dis

Akord z obniżonym składnikiem – do odpowiedniego akordu dodaje się znak „bemola” oraz składnik, którego dotyczy podwyższenie, np.: C7b9 – akord C dur siedem z obniżoną noną (noną małą) – składa się z dźwięków: C E G B Des.

Akord z bez jednego z interwałów: prymy, tercji lub kwinty – do odpowiedniego akordu dodaje się oznaczenie „omit” oraz składnik, który należy nie grać.

Akord w przewrocie – np. C/E – dźwięk E należy zagrać jako najniższy dźwięk (w basie).

Możliwe są także kombinacje powyższych oznaczeń zgodnie z wolą kompozytora.

Uwaga: w niektórych wydawnictwach możliwe są również inne oznaczenia.

Opalcowanie wybranych akordów (chwytów) utworzonych od dźwięku „C” zostało przedstawione na poniższym rysunku. Chwyty te można wykorzystać przy budowie akordów również od innych dźwięków, stosując zasady omówione przy okazji akordów barre. Oczywiście na gitarze istnieją inne możliwości konfiguracji poniżej zaprezentowanych akordów, a niniejsze zestawienie jest tylko pewną propozycją chwytów.

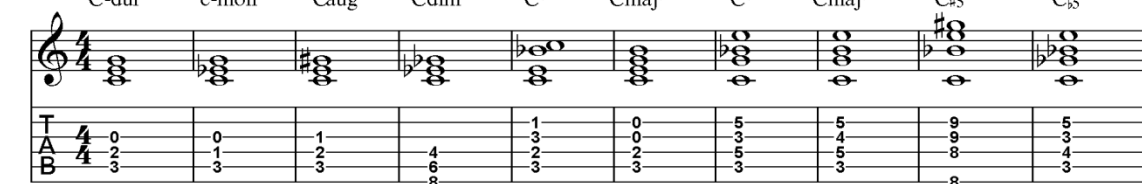
Jak widać z poniższego rysunku, poszczególne składniki akordu nie muszą wcale występować kolejno po sobie, ale np. septyma może znajdować się nad prymą. Należy pamiętać, że akord powinien „dobrze brzmieć” i być w miarę wygodny do zagrania.

Jak widać z poniższego rysunku, często nie ma możliwości wydobycia wszystkich składników akordu, dysponując jedynie czterema palcami lewej ręki i sześcioma strunami. W takich przypadkach, zgodnie z zasadami harmonii, można zawsze zagrać akord bez kwinty (jeśli o nie rozwiązuje problemu, można

jeszcze zrezygnować z wydobywania prymy). Przy budowie akordu należy przestrzegać zasady, aby wystrzegać się zdwajania tercji.

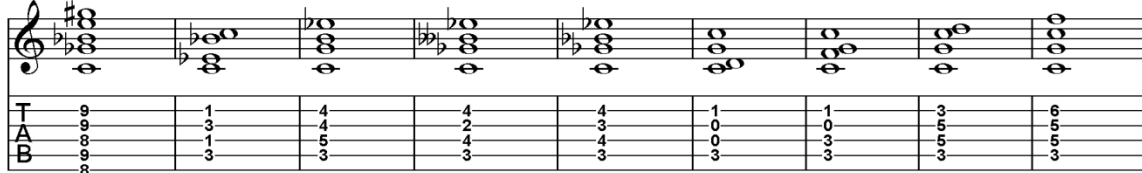
Znajomość i umiejętność budowy akordów jest bardzo ważną umiejętnością dla muzyka, a szczególnie dla gitarzysty, gdyż z jednej strony gitara jest instrumentem harmonicznym, tzn. umożliwiającym wydobywanie współbrzmień dwóch i więcej dźwięków, a gra na gitarze często jest grą akordową, z drugiej zaś umiejętna improwizacja i komponowanie partii solowych powinny być oparte na zasadach harmonii, tzn. dźwięki tworzące solo powinny być odpowiednio dobranymi składnikami akordu, a nie tylko potokami dźwięków granych po gamach (czyli pewnych schematach).

Cma Cmaj C C-dur	Cmi Cm C- c c-moll	C+ Caug	C ^o Cdim	C ⁷	CΔ Cmaj ⁷	C ⁷	CΔ Cmaj ⁷	C ⁷ ₅	C ⁷ ₅
---------------------------	--------------------------------	------------	------------------------	----------------	-------------------------	----------------	-------------------------	-----------------------------	-----------------------------

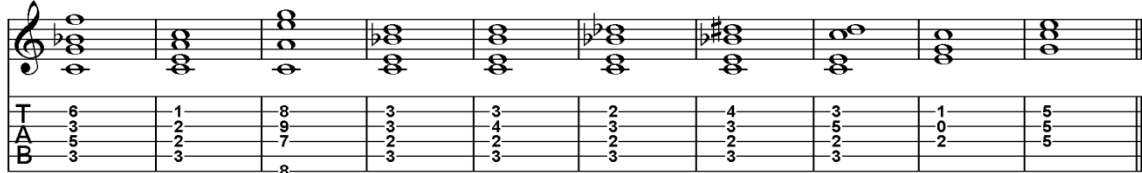
T	4	0	0	1	1	0	5	9	5
A	4	2	1	2	3	0	3	9	3
B	4	3	3	4	3	5	4	8	4
				8	3	3	3	8	3

Calt C ⁷ ₅ ⁵	Cm ⁷	Cm maj ⁷	Cdim ⁷	C ⁷ ₅	Csus ²	Csus ⁴	Csus ²	Csus ⁴
--	-----------------	---------------------	-------------------	-----------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

T	9	1	4	4	1	1	3	6
A	9	3	4	2	0	0	5	5
B	9	1	5	4	0	3	5	5
	8	3	3	3	3	3	3	3

Csus ⁷	C ⁶	C ⁶	C ⁷	Cmaj ⁷	C ⁷	C ⁷	Cadd ⁹	C/E	C/G
-------------------	----------------	----------------	----------------	-------------------	----------------	----------------	-------------------	-----	-----

T	6	1	8	3	3	2	3	1	5
A	3	2	9	3	4	3	5	0	5
B	5	2	7	2	2	2	2	2	5
	3	3	8	3	3	3	3	2	5